

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris D. Hludowici Blosii Abbatis Lætiensis Ordinis S. P. N. Benedicti Tomus Posterior Margaritum Spirituale

Blois, Louis de

Monasterii Campidonensis, 1672

Enchiridii parvulorum liber prior, continens epistolam XII. Documentorum
Hludowici Blosii, cum totidem Appendicibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45885](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45885)

In illis Appendicibus, & hocce Tractatulo, plerisque locis utor non solum eisdem sententijs, verum etiam eisdem verbis, quibus usus sum in Canone vite spiritualis, superioribus annis à me divulgato: sed ea quæ bona sunt, sæpius repetita, displicere non debent.

Datur causa cur aliqua interdum repetuntur hic & alibi.

Postremo loco adjeci aliquot pias Pretiunculas & Doxologias ad Deum ac Deiparam Virginem MARIAM. Parvuli utilitatem aliquam ex his fortè capient, quod utinam benignus IESVS concedat ad sui laudem æternam!

Cur addita Pretiuncula.

Observa, Lector, etiam in Consolatione Pusillanimum & alibi, nonnullas ex his Appendicibus & Tractatulo sententias subinde totidem verbis recurrere, & crebrò R. D. Blossium Per diversos libros eadem Documenta per eadem verba inculcare. Bene quidem eadem iterando fecit Blossius: nos tamen, ubi eadem sententiæ seu alijs seu iisdem verbis à Blossio repetuntur, quando Notas aliquas ad illustrandam vel exornandam Blossij doctrinam semel apposuimus, non putavimus ubique Notas easdem repetendas, ne molestiam, eadem sapè ingerendo, adferremus. Hoc monere volumus, ut si quis fortè cogitet aliquando nonnulla Blossij Opuscula seorsim divulgare, in quibus ejusmodi Notæ repetitæ non fuerunt, ille ex loco, ubi appositæ fuerunt, ad locum separati Opusculi, ubi prætermittæ fuerant, velit transferendas curare.

ENCHIRIDIUM
PARVULORVM
LIBER PRIOR.
CONTINENS

EPISTOLAM XII. DOCUMENTORVM
A LVDOVICO BLOSIO
SVB NOMINE D. DACRYANI ABBATIS
CONSCRIPTAM
CVM XII. APPENDICIBVS.

EPISTOLA.

Salutar
Lectorem
& excu-
sat se cu
animi da
missione
ob consi-
pta Docu-
mentis qua
sequun-
tur duo-
decim.

DOMINVS noster IESVS CHRISTVS, qui parvulos & verè humiles mirifica dulcedine reficere, inenarrabiliq; gaudio ac lumine exhilarare consuevit, intima tua caelesti benedictione & gratia replere dignetur. Cha-

rissime, dum petis à me doctrinam aliquam, quæ tibi per iter vitæ spiritualis ad pacem filiorum Dei tendenti possit esse adminiculo, tu postulas panem ab eo qui valdè inopsest, & tecum pane indiget: sed dives ille, à quo omnes alimenta accipiunt, me & te pascat, donans atque inspirans ea, quæ scribere debeam in meam & tuam utilitatem. Igitur si perfectiorem animi tranquillitatem obtinere, & CHRISTO Domino singulariter acceptus esse cupis, cura ut sedulò observes (quantum in te est) paucula Documenta quæ sequuntur.

DOCUMENTVM I.

1. Pura beneplaciti divini intentio.
2. Mundicordia, custodia innocentie.
3. Libertas spiritus.

In omnibus quæ agis, tractas, laut loqueris, honorem Dei per sanctam intentionem purè quære: & custodiendæ cordis munditiei, libertatiq; invigila.

APPENDIX.

Tria continet fundamenta vite spiritualis.

1. Pura intentio beneplaciti divini, vel minima opera nobilitat: etiam ea, quæ alias facimus ad honestam communitatem aut licitam voluptatem corporis nostri.
2. Puritas & mundities interna, quomodo acquiri debeat & conservari.
3. Libertas mentis sancta & inculpata in quibus consistat.

1. Pura intentio.

Hoc unum præceptum summatim comprehendit, quidquid ad vitam spiritualiter agendam præscribi potest: quo admo-

nemur in omnibus operibus, verbis, cogitationibus, atque desiderijs nostris Deum sinceriter quærere, & ad ejus honorem cuncta referre, corque mundum ac liberum habere. Dicit non potest, quàm Deo gratas & nobis fructuosas reddat ipsas actiones nostras sancta intentio. Etiam si quis solummodò pedem aut manum, vel linguam purè propeet Deum moverit, caputve inclinaverit, seu minimam cogitationem, minimumque desiderium secundum charitatem habuerit, amplissimam postea mercedem accipiet.

Quin & quando pro Dei honore desideramus sanitatem corporis, cessationem tribulationis, necessaria vitæ præsentis, & similia, divinæ interim voluntati atque dispositioni totam petitionem nostram committentes; ipse Dominus salutis nostræ cupidissimus, grata habet etiam talia desideria nostra, & illa coronat qualem desiderassemus.

Puritati internæ custodiendæ invigilat, qui superbiam, vanam gloriam

1. Custodiam cogitationum,
 gloriae, iracundiaeque virijs diligenter resistit: qui inobedientiae scelus in se penitus conculcat & proterit: qui ab omni odij & invidiae labe immunem se servat: qui sordidas & iniquas cogitationes januam cordis sui pulsantes mox repellit: qui carnalibus desiderijs, & quibuslibet pravis cupiditatibus inordinatisque affectibus consentire, ac delectamentis corporalibus inhærere recusat: qui sensus suos, visum, auditum, olfactum, gustum, & tactum, sanctae continentiae freno studiosè regit: qui in verbis circumspectus est, & illicita atque inepta quaeque proferre renuit.

2. In geminam presentiam Dei,
 Qui Deum se jugiter intuentem, † sibi que praesentem & intimum religiosè attendens, quovis loco ac tempore cor suum sedulo coram eo custodit, & vercundiam atque honestatem in omnibus, etiam quando solus est, retinet.

3. Sacramentorum frequentationem,
 Qui ad sacramentalis confessionis salutare remedium, & ad sacrae Eucharistiae vivificum convivium libenter ac reverenter (licet fortè aridus, frigidus & afflitus, nulla sensibilis devotionis consolatione releveretur) propter Dei honorem accedit.

4. Sanctas occupationes cui fuga
 Qui torporem & otium perniciosum fugiens, intendendo rebus sacris, legendo, meditando, orando, scribendo, vel quaelibet necessaria aut congrua ad gloriae

Dei faciendo, tempus utiliter expendit: qui ante ea quae agenda vel dicenda sunt, cor saltem breviter ad Deum elevare, & ejus auxilium implorare consuevit.

Libertati internae servandae invigilat,

Qui modum in omnibus per discretionis virtutem tenere studet.

Qui erga nullam rem, erga nullum opus, affectum suum importunè effundit. qui desideria intus nascentia discutit, convenienterque moderatur, & inordinatum ac praecipitem animi impetum in his quae facienda vel tractanda occurrunt, refrenat: qui terrenis atque caducis rebus cor affixum non habet.

Qui indigentibus necessaria non invitus sed hilaris tribuit, & pueriliter non timet, ne quod alteri dat, sibi desit.

Qui saecularibus curis & sollicitudinibus mentem suam nimium involvi deprimique non sinit.

Qui nulli privato exercitio ita se altringit, quin paratus sit ab illo se mox sejungere, & ipsum ad honorem Dei intermittere aut omittere, quodcumque obedientia, vel charitas, seu alia rationalis causa id omnino exposcit: qui non vult suus esse, sed electionem, deliberationem, ordinationemque propriam in quovis negotio promptè propter Deum relinquit.

Qui securè se divinae dispositioni in omnibus credens, voluntatem

Enchiridij Patulorū. Lib. 1.

3. Libertas spiritus, ad quam facit.
 1. Discretio.
 2. Affectuum ordinatio.

3. Beneficentia.

4. Curam abjectionis.

5. Expropriatio in exercitiis.

6. Refrenatio in Deum.

† Hoc est monitum Dei ad Abraham, Genesis 17. *Ambula coram me, & esto perfectum.*

Enchiri-
dij Par-
vulorū-
Lib. 1.

tatem Domini semper præeligit,
atque etiam aliorum voluntatem
suæ voluntati sapienter præpo-
nit.

7. *Aliena
non inquis
vere.*

Qui cognoscere ea quæ ad se
nihil attinent, vel quæ ad utilita-
tem animæ nihil faciunt, non
concupiscit.

8. *Nec my-
stera
scrutari.*

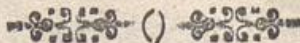
Qui majestatem summæ Divi-
nitatis atq; Trinitatis ultra quàm
par est investigare, & incompre-
hensibilia Dei judicia te merè dis-
cutere nõ præsumit, sed pia men-
te venerando ea quæ non intelli-
git, ipsum justum Dominum ni-
hil injustè facere vel permittere
indubitanter credit.

9. *Impe-
dimenta
spiritu re-
sistere.*

Qui denique ab animo rejicit
quidquid inquietudinem intus
parit, quidquid mentem malè li-
gat aut implicat, atque à Deo im-
pedit. Maximè verò orationis
ac divini Officij tempore sepo-
nenda removendaque sunt illa
quæ cor distrahunt, quamlibet
etiam sancta, utilia, vel necessaria
videantur.

10. *Tenta-
tioni o-
rienti oc-
currere.*

Neque enim solùm mala aut
frivola, sed & ea quæ in se hone-
sta vel pia sunt, nos periculosa
tentatione plerumque occupant
& constringunt, si ipsi tentationi
statim in initio resistere, atque il-
la quæ se cordi intempestivè
ingerunt, repellere
negligimus.

DOCUMENTVM II.

*Indifferentia animi ad omnia Dei
dona, prospera vel adversa.*

PLENA fiduciâ te totum &
omnia tua Deo committe,
ita ut ejus voluntas æternaque di-
spositio sit tibi semper pro sum-
mo solatio: & sive in tenebris, sive
in lumine, sive in tribulatione
sive in prosperitatis successu, sive
in cordis angustia, sive in cordis
latitudine, sive in donis pauperè,
sive in eisdem divitem te ille esse
voluerit, rectè de bonitate ejus
sentias: & gravia ac molesta quæ-
que de manu paternæ pietatis at-
que providentiæ illius humiliter,
patienter, vel etiam hilariter sus-
cipias: certò credens eum omnia
pro tua salute ordinare aut per-
mittere, unicequè optans ut ipsa
voluntas ejus omni tempore inte-
perficiatur.

APPENDIX.

*In quibus, quomodo, quanto cum fru-
ctu, exercenda sit propria ele-
ctionis indifferentia.*

I. Non potest turbari, qui cumq; amat Dei vo-
luntatem, & credit nihil fieri aut permitti nisi ab
eo.

II. Possumus tamen & debemus petere, quatenus
rationabiliter judicamus expedire; ita dumtaxat
patienter feramus, si non concedantur.

III. Petitis adversa, quàm prospera, eligamus;
& cum evenerint, ea peccatu nostru imputemus, in-
quam pij Patris salubria flagella.

IV. Hinc constat, non esse nimis cupide appeten-
das consolationes, sed tantum prout Deo placuerit.
F. C. G.

P. Constat etiam, securiorem esse viam ad perfectionem per tribulationes à Deo immittas, aut permissas.

Pl. Omnia etiam pijs cooperari ad bonum: ac proinde debere nos esse ad omnia indifferentes, excepto peccato.

1. *Anima Dei voluntatem, & nunquam turbabitur:*
EX observatione hujus præcepti vera hominis pax dependet. Nam cum certum sit, nec folium quidem ex arbore decidere absque divina providentia; si nobis semper grata fuerit ipsa Dei voluntas atque dispositio, & eam sapienter in omnibus attendere voluerimus, non nos deiciet quidquid nobis acciderit.

g. Nihil enim fit nisi Deo permittit, et aut volente.
 Neque cælum neque terra, neque alia elementa, neque bruta animalia, neque homines, neque invisibilia, neque visibilia, nos ullo modo lædere vel affligere possunt, nisi Deus permittat: nullus morbus, nullum damnum, nulla prorsus incommoditas, nos contingere valet absque ejus permissione.

g. Et nihil permissum est vult, nisi in bonum servorum suorum.
 Nunquam autem ille patitur, ut vel levissimæ auræ flatus corpora, vel minimæ cogitationis molestia animas infestet suorum electorum, sine ingenti profectu salutis eorum: modò iidem electi hoc quod gravat, humiliter & patienter ferant. Sed & plerumque illa quæ minùs attentè aut etiam quasi involuntarij sustinent, idem pijs Dominus eis ad æternam salutem convertit, ita ut eorum animæ ornentur talibus tanquam cupro: quibus tanquam auro & gemmis ornarentur, si ea æquanimiùs tolerarent.

Expedit sanè, ut vitam perfectiorem uberioremque gratiam à Domino sedulò petamus.

Verumtamen si ipse sententia devotionis non concesserit, si solatia rarò præstiterit, si nos etiã diversis doloribus ac pœnis cruciari; diversisque tentationibus vexari, & diversis imperfectionibus impediri permiserit; nequam ob id perturbari aut impatientes esse, sed ad eum per orationem in omni rerum eventu confugere, in illo firmissimè sperare, illi indubitanter fidere, & in eo immobiliter persistere debemus.

2. Adversus potius ex amore Dei eligenda quam prospera.
 Imò verò si daretur optio, meritò in præsentè exilio potius eligenda essent pro amore ejus adversa, quam prospera. Ergò vir spiritualis non tunc solum tranquillus apud se consistat, quando nihil eum premit aut gravat: sed pacem suam in patientia constituat, ita ut ad toleranda contraria semper & ubique (Deo adjuvante) paratus voluntariusque sit.

3. Adversa boni sunt, si repitet à Deo esse ut pijs Patria flagella.
 Quælibet molesta, tam parva, quam magna, tam externa quam interna, undecunque obvenerint; etiam ipsa impedimenta, quibus se à spirituali profectu retardari putat, pacato gratoque animo, tanquam de manu pijsissimi Patris cælestis, suscipiat.

1. In unione Christi.
 Et ei in unione passionis unici filij sui Domini Jesu illa devotè offerat ad laudem ipsius sempiternam. Nam eo modo conjuncta atq; unita tribulationibus & do-

Enchiri-
dij Par-
vulorū.
Lib. 1.

loribus Christi, ineffabilis erunt
dignitatis ac meriti.

2. *Sua ea
demeritu
patienter
imputans*

Omnem mœrorem & anxietatem, omnem afflictionem & calamitatem quam patitur, suis peccatis imputet: seque dignum flagellis, indignum verò etiam minima consolatione esse agnoscat. Cogitet justum esse, sibi que utile, ut quoties declinando à rectitudine, malè agit, gravaminibus amaritudinibusque tanquam salutari antidoto curetur.

3. *Ex hereditate
vel adoptionis ex amore pi-
gnora accipiet.*

Inter saluberrima misericordissimi Domini verbera, mitissimam tolerantiam exhibeat, sciens se per huiusmodi castigationem purgari, & ad hereditatem cœlestem præparari. Nam adversitas tam corporalis quam spiritualis, quæ patienti & benigna mente propter Deum sustinetur, verum præclarumque indicium est electionis divinæ, ac veluti pignus adoptionis, seu annulus dignissimæ illius desponsationis, quæ anima efficitur filia, amica, & sponsa Altissimi.

4. *Non quæ-
rat miras
cupide solatones
singulares:*

Qui igitur Domino perfectè placere cupit, non expetat cum inordinata cordis inquietudine vel impatientia in hoc peregrinationis loco grandes & singulares consolationes: quæ si à liberalitate Dei oblatæ fuerint, humiliter & gratè eas excipiat: non tamen in illis, sed in illarum largitore Deo conquiescat. Prorsus ei committat quando & quomodo hanc animam suam consolari velit.

Periculosa res est sensibilis devotionis dulcedo his qui eam impurè desiderant, impurè que euntur: hoc est, qui sui oblectationem magis quam sui mortificationem Dei que honorem in illa & per illam quærunt.

Et sæpè majori fructu non habitata desideratur, quam sentiretur obtenta: nam & multis magis salutaria sunt quæ dura atque amara dolorem, quam quæ suavia & blanda delectationem adferunt.

Meritum hominis in hoc consistit, ut fideliter, et si non dulciter, Deum colat, eique perseveranter inter omnia gravamina, & inter omnes laborum difficultates, servata humilitate atque patientia, adhæreat.

Ipse Deus aliquos quidem ex electis suis in hac vita blandimentis fovet, ac cœlesti lumine illustratos mirificè afficit atque lætificat.

Sed plurimos per iter asperum deducens, permittit gravibus tribulationibus exerceri, atrocibus angoribus arctari, internæ cupidam malignitatis impulsibus agitari, diutino mœrore premi, spiritualis suavitatis gustu destituti, sensus obtenebratione confundi, molesta animi dormitatione desicci, miserabili mentis distractione affligi, fœdis imaginibus, lascivis motibus, obicœnis somnijs, dolendaque humoris carnem poluentis proluvie fatigari.

Idque eò plerumque vehementiùs atque importuniùs, quo rem-

pora

pora sacratione seu solemnitate digniores occurrunt; aded ut eos, quos aliquando gloriosissime coronaturus est in caelis, jam deserere ac projicere, eorumque sanctis studijs atque conatibus obsistere videatur. Sed non deserit illos, nec projicit; verum salutem eorum mira dispensatione & incomprehensibili consilio ineffabilique charitate inter hujusmodi calamitates promovet: novit enim quid cuique expediat.

6. Omnino quidquid accidit his qui bonae voluntatis sunt, ille ad salutem eorum accidere permittit. Hoc indubitanter credere debemus: licet ea quae toleramus, plane absurda & inconvenientia, horrendaque ac salutem nostram prorsus contraria nonnunquam nobis videantur. Ipse Dominus novit (sicut modò dicebamus) quid cuique expediat.

1. Debet ergo homo bona voluntati inducere vindictam & abnegationem; Quare qui ad singularem ejus amicitiam pertingere vult, debet sic animum instituere, ut paratus sit per omnem vitam (si ille ita permiserit) multiplices miseriae & tentationes perferre, variisque cordis ac corporis molestiis torqueri, & in spirituali conflictu assidue vivere; debet se sic abnegare, sicque providentiae & dispositioni divinae subicere, ut Deo servire malit quomodo ipse Deus ordinat vel sancta obedientia exposcit, quam quomodo propria affectio propriae naturae seu aetas suadet.

2. Et si Deum auxiliem Debet se totum ita Deo credere, ut quamvis desideret mox post

mortem carnis ad eum (pro gloria nominis ipsius) absque impedimento pervenire, confidenter tamen illi committat, utrum, priusquam in plenum beatitudinis gaudium recipiatur, purgari adhuc debeat. Postremò debet libenter etiam ultimum inter salvandos locum eligere, si Deus velit ut locum ultimum reneat.

Tunc enim Christo verè charissimi sumus, & piissimum cor ejus efficacissime ad nos inclinamus, copiosamque ipsius gratiam tempore opportuno percipiendam nobis felicissime conciliamus, quando non murmuramus adversus eum, nec nobis ipse displicet, propter illa quae ex permissione ejus patimur; quando, inquam, voluntatem nostram voluntati ejus perfectè conformamus atque subdimus, integerrimam humilis cordis fiduciam nos curamque nostri in eum jacentes, ac cupidissime super omnia exoptantes, ut ipsa laudabilissima voluntas ejus in nobis & circa nos plenissime tam in futuro quam in praesenti saeculo perficiatur.

DOCUMENTVM III.

Humilis longanimitas in defectuum emendatione.

EA quae nulla ratione in te vel in alijs corrigere potes, Deo commenda; longanimiter expectans, donec ille aliter de his, quae tibi malè habere videntur, disponat.

Enchiridii Parvulorum. Lib. 1.

resignationem, etiam circa purgatorium quem vis locum 19 calo.

3. Verso enim amor, in plena conformitate cum Dei voluntate consistit.

APPENDIX.

Enchiridij Parvulorū. Lib. 1.

Conatus nostros à Deo perficiendos humiliter & patienter expectemus.

1. Non sit impatiens, sed statim nequeas defectus tentationisve abytre: sed cum oratione humiliter, vigilanter, placide ac perseveranter resistat.
2. Non enim illi soli felices, qui nullis tentationibus pulsantur, verum & illi qui nullis franguntur.
3. Quantum valeat coram Deo bona voluntas in conatibus nostris, quando amplius non potest anima prestare.
4. Bona voluntas filios Dei facit & conservat: & in quibus illa sit sita.
5. Merita Christi pro peccatis & defectibus nostris offerenda cum fiducia: quibusq; id fieri debeat conditionibus.

1. *Figura contra defectus in gaudis & patienti.*

HVIVS quoque præcepti observatio plurimum facit ad veram hominis pacem. Igitur si is qui proficiendi desiderio fervet, molestissimos vanæ gloriæ, impatientiæ, ingluvieri, libidinis, & aliorum vitiorū motus omnino extinguere, aut distractiones evagationesque mentis tempore orationis atq; divini Officij compescere necdum potest, non debet inordinatè contristari.

1. *Deum orat, suam infirmitatem agnoscat.*

Sed respiret qui talis est, Deumque sedulo exoret, ut quidquid in se vel in alijs emendandum videt, emendare dignetur. Agnoscat humiliter suam infirmitatem, agnoscat se suis viribus suaque industria nihil posse sine adjutorio gratiæ cælestis.

+ Scholastici cum D. Thoma 1. 2. q. 109. art. 2. ubi queritur, utrum homo possit velle facere bonum absque gratiâ; affirmant de bono naturali aut morali, negant de supernaturali aut salutari ad vitam æternam acquirendam. Sic accipe Ioan. 17. *Sine me nihil potestis facere.* De quo & affinibus Scripturæ locis vide S. Augustinum Epistolâ 106. & de Gratia & libero arbitrio cap. 9. & lib. 2. contra duas Epistolas Pelagianorum cap. 8. & Synodum Tridentinam sess. 6. can. 2.

Ipsis vitiorum illecebris ac stimulis quibus pulsatur, resistere mentis ratione non negligat: sciens, quia quantumcumque feæda vel venenosa cordi ingesta fuerint, animam renitentem & consentire nolentem non polluunt. Etiam distractiones, quibus mens ejus inter precandum in diversa rapitur, per deliberatam voluntatem & putidam animi incuriam non admittat: sed eas rationabili diligentia reprimere satagat.

Placidè faciat quod in se est; integre interim omnia dispositioni (qui Dei fragilitatem ac instabilitatè ipsius perfectè novit) committens, atq; æquo animo ferens, quod propositum suum exequi non valeat sicut cupit.

Quamvis parùm proficere, quavis etiam ad inferiora semper decidere sibi videatur, non tamen deserat suum sanctum propositum: & nullo modo existimet se suasque orationes ob id à Deo despici, quòd adhuc imperfectus sit: nec animo nimium deiiciatur, propterea quòd multos conspiciat se perfectiores esse: sed humilians se, & de illorum profectu tanquam de proprio gaudens, gratias agat Domino.

Beatus quidem ille est, qui sopitis multiplicium desideriorum & cogitationum tumultibus, tanquam sponsa cum cælesti sponse inusdeliciatur. Sed felices nihilominus sunt, & adolescentulæ pro foribus foris exoubantes, quæ licet adhuc varijs cogitationum phan-

*1. Non no-
cent sen-
tationes,
si resistm.*
phantasmatibus distrahantur, va-
rijsque concupiscentiarum & pas-
sionum moribus infestentur, resi-
stere tamen student, & in bonis
operibus perseverantes, ipsius
sponsi vestigia sequuntur. Pos-
sunt per Dei gratiam paulatim
crescere, & ad perfectiora perve-
nire.

*2. velin-
quantur
enim ad
meritum.*
Pius cultor Dei, cujus anima
ex numero talium adolescentu-
larum est, cogitet, sibi ad virtutis
exercitium, & ad humilitatem
servandam, utile esse aliquibus
imperfectioribus adhuc detineri.

3.
*Bona vo-
luntaria-
pud Deū
pro ipso o-
pere est*
Si ipse pauper magna Deo of-
ferre nequit, libenter offerat vel
parva, bonam promptaque vo-
luntatem exhibens, & pium desi-
derium poriora offerendi habens.

*4. Igitur
etiam im-
perfecta
opera in
unione
Christi
Deo offe-
renda.*
** Oxi-
mū bo-
næ vo-
luntatis
præco-
gium!*
Nam habere aut etiam velle ha-
bere huiusmodi sanctum deside-
rium, res est non parva, sed exi-
mia, magnificè coronanda à Do-
mino, qui bonam voluntatem
pro opere vel operis perfectione
suscipit, quando opus sive perfe-
ctio operis præstari non potest;
quique gemitum etiam minimū
pro bono spirituali piè emissum,
grandi mercede donat. Quàm
magna vellemus esse nostra desi-
deria, tam magna apud illum
sunt.

Ergo fidelis Dei cultor sese in
humilitate contineat, bonam vo-
luntatem (sicut dictum est) exhi-
bens. Imperfecta opera seu exer-
cicia sua benignissimo cordi Jesu
Christi emendanda perficiendaq;
si non verbis, saltem animi voto

commendet: & illa offerat in u-
nione sanctissimarum actionum
eiusdem Christi Jesu, sive in unio-
ne admirabilis amabilisque illius
amoris, quo ipse, factus homo,
generis humani redemptionem
peregit: vel certè istud aut simile
dicat Deo Patri: *Domine hoc opus,
vel hac opera seu exercitia, offero tibi
per unicum Filium tuum in virtute
Spiritus sancti, ad aeternam laudem
nominis tui.*

*2. Sic en-
nim glori-
diora
sunt &
perfectio-
ra.*
Ea enim ratione perficientur,
& dignissima Deoque gratissima
erunt quæ offeret. Nam sua, quæ
ex se obscura vel minus clara sunt,
ineffabilem splendorem atque
decorem ex meritis Christi, qui-
bus conjunguntur & uniuntur,
accipient: Planè quod per dile-
ctum Dei Patris filium Christum
Jesum piè offertur, ultrà quàm di-
ci possit nobile & Deo acceptum
redditur: quemadmodum appa-
ret aureum aut purpureum, quid-
quid per gemmam vel vitrum au-
rei purpureive coloris conspicitur.
Hoc firmiter credat, ut eo
modo seipsum consoletur, Do-
minumque in omnibus laudet at-
que glorificet.

4.
*Bona vo-
luntaria fa-
cilius Dei
facit.*
Nam cum omne peccatum jam
excretur, & humilis factus, bo-
naque voluntate intus ornatus,
Deo placere desideret ac laboret,
Dei proculdubio filius est, sum-
mæ Trinitati charus est; ob idq;
si in tali proposito perseveraverit,
omnino heres regni caelorum erit,
quantumcunque parvus in meri-
tis & imperfectus modò esse vi-
deatur.

Enchiridij Parvulorum. Lib. 1.

1. Licet imperfecti. Et sint in multo.

2. Modò non amet defectus suos, sed ex corde eos execrentur.

3. Et cum humili fiducia poenitentiam & emendationem proponant.

4. Atque ita facile veniam obtinent, & citò, & plenè

Licet in multis quotidie ex humana fragilitate offendat, non tamen putet propterea Dominum, rupta prorsus amicitia, à se omnino recessurum, dummodò ipse voluntatem suam ab eo non avertat; & per veram poenitentiam frequenter doleat de offensis ac negligentijs suis.

Esto sanè, ut occasione oblata facile excedat in verbis, risu, affectione inordinata, propria complacentia, inani gloria, ac similibus: sed non amet ipsos excessus, neque occasiones excedendi appetat; displiceat illi omne peccatum. Quando, inquam, solus liberque apud se est, prorsus aversetur quidquid cor suum maculare, & se à Deo elongare potest: sic enim celerissimam veniam consequetur.

Etiam si singulis horis ex infirmitate sæpius labatur, nequaquam tamen hanc gravissimam injuriam clementissimo & ad ignoscendum verè poenitentibus paratissimo Redemptori suo faciat, ut de ejus immensa misericordia diffidere velit. Neque propter numerositatem, neque propter enormitatem lapsuum suorum desperet: sed culpam suam humiliter agnoscens, & se fideliter corrigere proponens, toties cum sancta indulgentiæ spe resurgat, quoties cadit.

Nam quodcumque eum verè poenitet peccatorum admissorum, & ipse integro corde voluntatem suam inclinat ad sui emendationem,

ita ut deinceps patatus sit facere ea quæ placent Domino: tam repente sanctificatur, quam repente mundatus fuit leprosus ille, cui dicenti, *Domine, si vis, potes me mundare*, Dominus respondit, *Volo, mundare*. Jesus enim Dei & Virginis filius, pro salute generis humani semper aditatur Deo Patri, ut ei electos suos, ex humana fragilitate peccantes, ac deinde poenitentes reconciliet, suam innocentiam eum placans.

Quæ tamen incomprehensibilis pietas Dei illum non faciliore ad peccandum, sed promptiorem ad amandum reddere debet.

Bono sit animo. Peccatorum veniam, seu quælibet necessaria religiosè & sanctè postulet in nomine ipsius Christi Jesu: sic enim omnino exaudietur, & repulsam non accipiet. Dicat ergò Deo Patri: *Pie Pater, miserere mei, & emunda me ab omni peccato, per unigenitum Filium tuum*. Roget eundem Christum Jesum, ut pro se advocatus esse dignetur. Sed & in plenam expiationem atque satisfactionem pro peccatis ac negligentijs suis offerat ejusdem Domini Jesu cor mellissimum quod in se continet omne bonum: offerat sanctissimam conversationem, passionem & mortem ipsius: vel etiam pro sua superbia, humilitatem illius; pro impatientia, patientiam; pro incontinentia, continentiam; pro malitia sua, innocentiam ejus offerat.

Qua præcellentissima oblatione

7. Fiat oblatio ista cum sancta fiducia.

ne cum benignitate mentis factâ, *salutem, quia in me habuisti fiduciam.* jam omninò se veniam assecutam, & verè reconciliatû, ac meritis virtutibusque Christi ornatum esse confidat. Si enim adhuc dubius nimisq; meticulosus manet, similis est ei, qui exutus vestimentis vilibus ac sordidis, & repentè indutus Regijs, non novit decenter atque compositè pro exigentia ipsorum Regalium vestimentorum incedere, sed pro morum rusticitate, cui assuetus est, ineptè & inciviler graditur. Indubitanter credat, Dominum (qui omnes electos suos affectu renerrimo diligit) scire, posse, & velle sibi humiliato ignoscere, atque in omni necessitate adesse. Piam certamque fiduciam erga eum concipiat, dicens illud ex libro Iob: *Etiam si occiderit me, in ipso sperabo: & si in profundum inferni demersus fuero, inde me liberabit.*

Iob. 12.

2. Quantum ea fiducia Deo placeat, & à Deo impetretur.

Hæc sancta & segura confidentia in tantum placet Deo, & tantam vim pijsimo cordi ejus infert, ut ipse Dominus non possit non adjuvare, non possit non ad salutem exaudire eum, qui illam habet. Vnde & in Sacra Scriptura ira loquitur: *Ego Dominus Deus tuus apprehendens manus tuas, dicensq; tibi: Ne timeas, ego adjuvi te. Nunquid oblitisci potest mulier infantem suum, ut non misereatur filio uteri sui? & si illa oblita fuerit, ego tamen non oblitiscar tui. Ecce in manibus meis descripsi te. Erit tibi anima tua in*

Isai. 41.

Isai. 49.

Ierem. 35.

salutem, quia in me habuisti fiduciam.

Ex humilitate & charitate procedere debet ista fiducia: nam superbam, stolidam, & à casto timore alienam confidentiam Deus despicit.

Enechiridij Parvulorū. Liber 1.

3. Vnde procedat, ut bona sit.

DOCUMENTVM IV.

Patientia & mansuetudo in injurijs illatis exemplo Christi.

INjuriam seu contumeliam tibi illatam si cum lætitia nondum ferre potes, non tamen propter illam insipienter perturbaris, neque irâ excandescas; sed tranquillus permanere stude: nam indigniora pro te Deus tuus mansuetissimè toleravit. Ergò in talibus ferocientem animi impetum religa & reprime: Deumque, qui te justè quidem, sed tamen ex amore affligi permittit, magis quàm hominem qui te affligit, attende.

A P P E N D I X.

Schola Patientie.

1. Injuria patienter & mansuetè ferenda sunt, exemplo Apostolorum, Davidis, & Christi Domini.
2. Sic enim tolerata valent ad meritum, ad purgationem, ad pacem.
3. Dilemma patientia contra illatas injurias.
4. Pax cordis nostri non pendet à judicjs & linguis hominum, sed à Deo.
5. Impatientia statim in ipso exitu suo est reprimenda.

1. Injuria patienter toleranda.

IS cui jam perfectior sui ipsius victoria cælitus concessa est, quam-

Enchiridij
Parvulorū.
Lib. 1.

quamlibet offensam in se admittam promptissimè remittere, convitiaque, ludibria, & subsannationes exultanti aut saltem tranquillo animo perferre novit.

Tales erant Apostoli, qui à Iudæis cæsi gaudebant, quòd *digni habiti essent pro nomine Iesu contumeliam pati.*

Talis erat & Rex David: qui cum Semei se maledicentem audiret ac videret, non est exasperatus, neque vindictam expetit, sed Deum attendens humiliter dixit:

Dimittite eum ut maledicat iuxta preceptum Domini, si fortè respiciat Dominus afflictionem meam, & reddat mihi Dominus bonum pro maledictione hac.

Et quis non animeretur ad opprobria & indigna quæque patienter toleranda, si diligenter consideret, quàm miti atque humili corde ipse Dominus noster Jesus Christus omnem passionis suæ amaritudinem & dolorem pro nobis sustinuerit? Dæmonium habere, & seductor esse dicebatur; ab impijs captus ligabatur,

premebatur, abducebatur, accusabatur, conspuebatur, a lapidibus & colaphis tundebar, illudebatur, contemnebatur, flagris con-

scindebatur, spinis coronabatur, felle & aceto potabatur, clavis cruci affigebatur, blasphemijs imperebatur; & interim tranquillissimam patientiam servabat. Non

aperiebat os suum Agnus Dei innocens: nisi quòd pendens in cruce, Patrem pro suis persecutori-

bus exorabat. A tam præclaris virtutū exemplis, quæ benignissimus Redemptor noster nobis reliquit, oculi cordis avertendi non sunt.

Tu nullo modo, pro felicitate hoc quærere debes in ista vita, ut nullus sit qui te gravet, nullus qui tibi negotium faceat: nam ad superbiam, iracundiæ, vel impatientiæ in te latentis extirpationem, ad veræ pacis acquisitionem, ad peccatorum tuorum purgationem, meritumque augmentum, sæpè utile, ac necessarium est, ut Deo ordinante seu permitte nō desint qui te exercent, & salutem tuam diversas molestias ingerendo promoveant.

Quando probrosa tibi obijciuntur quæ non admististi, testimonium conscientiæ tuæ te soletur, & tranquillus esto: si verò admististi ea quæ in te dicuntur, etiam sic tranquillus & humilis permanens, paratam habe voluntatem corrigendi te, si nondum correxisti.

Non sis multum sollicitus quomodo homines de te loquantur, quid de te sentiant, quale iudicium de te habeant: sed ad Deum causam tuam semper refer, illi te & omnia committe, in illo cor tuum stabilire stude. Ipse enim sibi fidentes ab omni confusione opportunè & convenienter eximere novit. Sic fiet, ut pax tua ex linguis hominum non pendeat.

Si data qualibet perturbationis occasione, contingat te ex imper-

Math. 11

Luc. 7

Matth.

27.

Ioan. 7

13.

Matth.

26. & 27.

Luc. 17.

Isaie 53.

Luc. 23.

obsequium, & mundum.

fectione fragilitateque propria stimulis indignationis acerbius agitari, discere quietè ferre ipsius passionistuae molestiam quàm intus affligeris: & intemptivè tunc non proferas ea ad quæ dicenda spiritus tuus importunè te impellit: sed de his quæ te angunt loqui differ (si fieri potest) donec Dei gratia mentisque serenitas redierit.

DOCUMENTUM V.

Obedientia, & proprii sensus abnegatio.

Alterius voluntatem potius, quàm tuam, facere amare; & iudicio alterius tuum iudicium facile submitte, proprio sensui nunquam protervè inhærens, neque aliquid sanctæ obedientiæ præponens.

A P P E N D I X.

Obedientia bonum, inobedientia malum.

1. Vera obedientia exhibenda erga omnes, sine discussione, sine mora, ordinate, & ex animo, in omnibus.
2. Meritum ejus pendet à rectitudine voluntatis, non à magnitudine aut excellentiâ operis.
3. Excellentissimi fructum obedientiæ, verag abnegationis.
4. Nullum opus contra obedientiam factum peccat Deo placere.

I. **S**vblimis planè virtus est obedientia, quam purè & simpliciter exhibitam Deus præfert quibuslibet alijs operibus atque

exercitiis, quantumvis excellentibus & sanctis.

Verus obediens non solum majoribus, sed & sibi æqualibus, atque etiam minoribus, alacriter in his quæ licita sunt obtemperat. Non discutit apud se, quàm juvenis aut imperfectus sit Superior qui jubet.

Non judicat frivolum vel inutile esse quod præcipit: sed audito ejus mandato, mox omnibus alijs, quæ tunc intermitteri possunt, intermissis, animo paratissimo jussa exequitur.

Non tanquam hominì, sed tanquam Deo obedientiam impendens, & propter Deum etiam præsentem minùs rectè viventem reverenter honorans, sincerumque ac dulcem affectum & benevolum animum erga eum gerens: memor verborum illorum Domini Iesu, *Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit.*

Purioris & integrioris vitæ amator obedit tunc quoque quando agnoscit voluntatem Superioris, licet mandatum ejus expressum non interveniat.

Vbique paratus est seipsum deferere; & propterea non solum in his quæ sibi placent, verum etiam, ac multò maximè, in his quæ molesta sensuique suo contraria sunt, vult obedire: cogitans, non semper illud esse Deo acceptius, quod hominì est dulcius atque delectabilius.

Enchiridij Patrum Lib. 1.

1. Non discutit quis ille sit qui imperat.

2. An quid imperat.

3. Deum solum imperare cõsiderat.

Luc. 10

4. Non expectat mandatum ubi agnoscit voluntatem.

5. Etiam in molestis.

Michiridi Parvulorff. Lib. 1.

Publi- ca privae, com- mune proprie- antepa- qis.

Actiones communes, quæ ad rationem obedientiæ spectant, suis privatis actionibus ex propria electione susceptis semper anteponeit, etiam si illæ sibi magis familiares esse videantur, minus quæ sapiant quàm privatæ. Talis si, fortè sacræ lectioni vel meditationi intentus, evocetur Superioris jussu ad indignum aut vanum aliquod opus, exempli gratiâ, ad quisquilias colligendas; nihil cunctatur, sed statim, absque aliqua contradictione vel dijudicatione, sancta studia illa omittit, ut obedientiam servet, Deum propter Deum convenienter & sapienter relinquens. Nam quod in se vile est ac nullius momenti, dum per obedientiam fit, redditur præstantissimum.

2.

Meritum obedientiæ; 1. Sumitur ex animo, non ex opere. 2. Vt demeritum inobedi- tiæ.

Neque enim ipsa obedientia nomen virtutis ac meritum sortitur ex dignitate rei quæ præcipitur, sed ex bona voluntate illius qui præcipienti fideliter obtemperat.

Eodem modo inobedientiæ gravitas in his quæ vel modica videntur, vel in se mala non sunt, ex prava voluntate ejus qui obedire non vult, pensanda estimandaque est. Verbi gratiâ: si quis pomum non edere jussus, superbe mandatum transgreditur, ipse reus punietur à Deo, non quod pomum comederit, sed quia inobediens fuit. Prævaricatio primorum parentum id abundè docet.

Gen. 3.

O qui sciret, quantus fructus in

virtute obedientiæ lateat, quàm religiosè etiam minima quæ sibi præscripta sunt, impletet! quàm promptè voluntatem alterius, sua voluntate contracta relictaque, faceret!

Omninò Deo charissimus est, qui sic se abnegat, & arbitrium, sensum, judicium, atque consiliū aliorum prudentum libentius quàm suum sequitur: illudque optimum sibi esse credit, quod à voluntate vel electione propria natum seu profectum non fuerit.

Hæc via plana & secunda est: quicumque per eam strenuè graditur, inoffenso pede ad cælestem patriam pergit: & non solum in futuro, verum etiam in præsentis sæculo largam benedictionem accipiet à Domino Jesu, qui pro nobis factus est obediens usque ad mortem crucis.

Possent fieri (sicut Patres affirmant) ut aliquis per promptam, fidem & puram obedientiam altius elevaretur in Deum, quàm si toto decennio in devotarum precum exercitijs diligentissimus fuisset.

Libet addere aliud, quod Sancti asserere solent. Sint, inquit, duo homines, quorum alter in libertate, alter sub obedientia vivat: si is qui liber est aliquo die jejunat, simplicem mercedem consequitur: si verbò ille qui sub obedientia constitutus est, non jejunateo die, sed secundum præscriptum canonis ac legis cui se astringit, continenter & sobriè etiam

Etiam carnibus vescitur; cuperet tamen jejunare, nisi obedientia seu canonis constitutio vel charitas aliud requireret; duplici mercede à Deo donabitur.

Nulla virtus, nullum virtutis opus Domino placet, si vitio inobedientiae contaminetur.

Uti inquam displicet quidquid per inobedientiam deliberato animo fit, etiamsi alioqui pium ac laudabile sit quod agitur. Nam, ut sacra Scriptura testatur, melior est obedientia quam visctima, & quasi scelus idololatria est, nolle acquiescere.

Hæreses non aliunde sumunt originem, quam ex superbia & inobedientia: hæretici enim suum sensum proteritè sequuntur, & decretis Ecclesiae Catholicae parere, propriumque iudicium iudicio illius submittere nolunt.

Si quis fervens spiritu rigorem abstinentiae, seu cujuslibet sanctae actionis austeritatem ad præceptum Superioris non mox deponeret, postea verò poenitentia datus absque mora corrigere se & obedire vellet, tam facile indulgentiam inveniret apud Deum, quam facile veniam apud Imperatorem obtineret is, qui strenuè adversus hostes dimicando ipsum Imperatorem ex

improviso paululum læsisset.

DOCUMENTVM VI.

Humilitatis doctrina.

Nunquam alicui te præferas, nunquam aliquem contempnas. Omnium vilissimum indignissimumque te esse existima, omnibus te subijce, omnibus propter Deum inservire desidera: & eos qui te monent aut reprehendunt (etiam si inferiores videantur) æquanimiter audi: magis eligens culpam humiliter agnoscere, quam contentiosè ac superbè teipsum excusare.

APPENDIX.

Comparatio humilitatis & superbie.

1. Magna superbia est, velle se unum hominum ceteri præferre.

2. Humilis aliorum virtutes cogitat, & suis vitiis pensat.

HOC præceptum, sicut & præcedens, demonstrat iter rectum, commodissimumque compendium, ad vitæ perfectionem & æternam gloriam obtinendam.

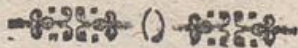
Cùm Regis & mendici secundum animam æqualis sit dignitas, secundum carnem æqualis infirmitas (uterque enim animam imagine Dei insignitam, & corpus mortale habet) mirum

Lll 2 valdè

Enchiridii
dii Parvulorum.
Libr. 1o.

1. Hominem homini se præferre, superbia actus est.

1. Quia homines in anima & corpore paræ sunt.

Enchiridij Parvulorū. Lib. 1.

valdè est, quomodo homo homini superbè se præferre.

Quomodo homo hominem contemnere, & non honorare, non sicut seipsum diligere possit.

2. Pares enim habendū.

Felix est qui sic se deserit, sic deprimit, sic contemnit, ut aliorum tam latentes quàm patentis virtutes recogitans, & sua vitia pensans,

2. Humiliatus est, aliorum virtutes cogitare, & sua vitia.

Ac quemlibet vel jam esse, vel mox per Dei gratiam posse esse longè se meliorem credens, pedibus omnium se veluti conculcandum exponat, omnes tanquam suos dominos attendat, omnium ministrum se constituat; omnibus propter Deum servire, grandi affectu appetat.

2. Viliorem eligere ut se digna,

3. Amare confusionem & vilipensionem.

Felix qui viles quasque actiones, non quasi se indignas ridendo, sed quasi sibi convenientissimas amplectendo, serè perficit.

Qui etiam confundi pro Dei honore atque amore non refugit: qui contentionibus non delectatur, qui culpam suam liber agnoscit: qui se accusare, alios excusare amat: qui monitores & reprehensores (etiam si inferiores sint) patienti gratoque animo audit, & ipsos sincerè diligit.

DOCUMENTVM VII.

Contemptus honorum.

TAM libenter esto minimus, quàm libenter fortè aliquis alius esset maximus: & abjectus,

non autem honorabilis haberi concupisce, ut Christo sacraque ejus Genitrici Mariæ familiaris appareas.

APPENDIX.

Quomodo honores pro Christo fugiendi.

1. Humiliatus est, sua non jactare, nec permagni estimare, nec ob dona Dei efferi, sed in solo Christo fiduciam collocare.

2. Nec hominum vereri iudicia, nisi duntaxat ut vitetur scandalum.

QUI verè humilis est, in finum locum semper appetit.

Subesse magis quàm præesse; & doceri magis, quàm docere cupit: laudes hominum non requirit.

Ea ex quibus honorari & in admirationem apud homines venire potest, per alium potius quàm per se peragi optat.

Sublimia de alijs sentiens, se nullius momenti esse reputat: bona quæ facit non insolenti cogitatione apud se magni pendit, nec ea per jactantiam ostentat.

Ob visitationem divinam non resolvitur ineptâ inordinatâve lætitiâ, neque securitatem imprudenter assumit: non, inquam, sibi vanè placet propter Dei dona, quæ percipit, nec de eis pascim (propriam quærendo gloriam) loqui gessit.

Non in se, non in suis meritis, sed in Dei misericordia, & in bea-

tæ ge-

*in humana
nis, sed
in divi-
ni confi-
dere.*
tæ genitricis, ejus Mariæ, aliorūq;
Sanctorum intercessionibus, ac
piorum hominum orationibus
confidit. Omnem animi altitu-
dinem in se penitus deijcit ac pro-
terit: pauperem, parvum, atque
imbecillum se Deo exhibens.

*2. Exem-
plo Davi-
dico.*
Hominum de se judicia non
anxiè metuit: sui contemptu non
perturbatur.

*3. Reg.
6.*
Denique vilis potius quàm hu-
milis, & inutilis magis quàm san-
ctus haberi desiderat.

*4. Exem-
plo Davi-
dico.*
Talis puer ille secundum cor
Domini, qui à superba Michol
spretus, & convitio præter me-
ritum exceptus, respondit: *Et lu-
dam, & vilior siam plusquam factus
sum, & ero humilis in oculis meis.*

DOCUMENTVM VIII.

Nec placere alijs studeas, nec displicere timeas. Familiaritates ne expetas.

ALICUT placere vanè non affectes, neque displicere inaniter pertimescas: & hominum, maximè mulierum, notitiam, familiaritatem, aut singularem erga te dilectionem ne expetas.

APPENDIX.

Placendi studium nimium, & familiaritas particularis vitanda.

1. Soli Deo placendum, & boni viri propter Deum
2. Omnium mulierum familiaritas fugienda.
3. Nullius persone, quantumvis sancte, præsentia anxie expetenda est.

VIR verè spiritualis omne verbum, omnemque gestum adulationis fugit: nec magnopere curat utrum placeat an displiceat hominibus: sed modis omnibus ad hoc laborat, ut Deo placere possit. Ita tamen vivere studet, ut bonis (quantum in se est) placeat. Qui si nonnunquam intentionem suam ad humanam complacentiam vitiosè declinare senserit, mox eam corrigit & revocat, unius Dei favore atque amicitia contentus.

Non solum impudicarum, verum etiam honestarum mulierum incauta nimiaq; familiaritas multis sæpè obfuit, multis derrimenta purioris castimonie intulit, multos gravibus tentationibus involvit. Sapiens igitur est qui hujusmodi pericula vitat, & spreta omni carnali affectione, puritatis cordis servandæ se addicit, ac vultum mulieris curiosè contemplari refugit. Sapiens, inquam, est, qui pias feminas Deo commendat, & eas ac quoslibet homines circa illum, non circa se per singularem amorem occupari cupit.

Beatus item est, qui nullius præsentiam corporalem nimis anxie experit: & absentiam etiam illorum æquo animo propter Deum fert, quorum exemplis atque colloquijs plurimum spiritualis consolationis & adjumenti percipere posset.

Enchiridij Parvulorū. Liber 1°

1. Placendū soli Deo, nec aliter nisi propter Deū.

2. Fugienda familiaritas nimia, maxima feminarū, etiam piarum.

3. Corporalis præsentia nullius est anxie nimis querenda.

Euchiri-
dij Par-
vulorū.
Lib. 1.

DOCUMENTVM IX.

*De aliorum factis non satagendum,
nec malè de ijs loquendum.*

Aliorum dicta vel facta te-
merè neque iudices, neque
discutiās: & superfluis curis te nō
implices, verbaque detractoria
loqui, aut etiam audire (quan-
tūm potes) caveas.

APPENDIX.

*Curiositas in alienis negotijs ampū-
tanda. Item suspensiones &
detractioes.*

1. Piè de omnibus existimandum, nec de ullo te-
merè iudicandum.
2. Suspensiones sinistras statim abijci debere. Etia
qui aliorum gerit curam multum suspicax esse non
debet.
3. Peccantibus compatiendum potius quàm in-
dignandum.
4. Detractio, & censura de aliorum defectibus,
pio viro maxime fugienda.

I. **V**TILE fuerit ad hujus præ-
cepti observationem,
Aliorum mores & gestus minis
compositos studiosè non atten-
dere, nisi in quantum officij ne-
cessitas exposcit.

*Temera-
rium ju-
diciū
fugien-
dum.
1. Esto ca-
cus in a-
lienis;*

*2. Ob in-
commoda
curiosita-
tē.*

*3. Remē-
dia teme-
rary ju-
dicij.*

Qui enim in ea re curiosus est,
facile etiam inquietus, suspicio-
sus, amarus, atque indignabun-
dus erit: & circa alios intempe-
stivè occupatus, sui ipsius obli-
viscetur.

Laudabile admodum est, teme-
raria iudicia vitare: non continuo
putare nullos ibi bonos esse, ubi

multi videntur non rectè vivere;
nec existimare illos omnes jam ir-
remediabiliter perijsse, qui cog-
noscantur adhuc licentiùs pec-
care: neque arbitrari hominem
orthodoxum ac pium propterea
à Deo despici vel non diligi, quòd
adhuc aliquibus imperfectioni-
bus detineatur.

Laudabile inquam est, suspi-
ciones sinistras in se leviter non
admittere, eis importunè & ini-
què se cordi ingerentibus consen-
sum non præbere:

Mala de aliquo audita nimis
facile non credere:

Benè de alijs sentire, & eorum
verba atque opera in meliorem
partem (quatenus fieri potest)
interpretari. Non est cur multum
doleat se errare, qui etiam de ma-
lis hominibus bona cogitat.

Is cui aliorum cura credita est,
licet aliquando fortè metuat ne
ibi malum lateat ubi malum non
est, nunquam tamen fixa mente
suspitari debet ibi malum esse, ubi
utrum malum sit incertus est.

Vir benevolus, & benigna cha-
ritate præditus, certò cognoscens
aliquem graviter peccasse, com-
miserescit:

Memorià repetens, quanta sit
infirmas & cæcitas humana.

Quantaque diaboli tentantis
invidia atque malitia.

Sed & hoc apud se recogitat,
quàm ardenti desiderio Dominus
experat & expectet tempus illud,
quo peccator convertatur, & se
corrigat,

Qui

APPENDIX.

Regula conversationis externa cum benevolentia erga proximum.

Enchiridij Parvulorum. Lib. 2.

Qui negotia sibi commissa relinquit, & sollicitudinem de rebus ad se suumque officium non pertinentibus abijcit, qui que inepre avidus non est ut aliorum secreta cognoscat, grandi pacis internæ beneficio fruatur.

Pij multum exhorrent detractionis vitium:

Ita ut de alterius imperfectionibus tacere semper malint, quam aliqua dicere.

Quod si necesse interdum fuerit ut talia vel loquantur vel audiant, summoperè vigilant ne aut per verborum excessum, aut per intentionem affectionemque minus sinceram corda sua maculent. Rem Deo gratam facit, qui detraherentis sermonem prudenter amputat, & ad meliora transferre satagit.

DOCUMENTVM X.

Benevolentia & affabilitas erga alios.

Benignum, * benevolum, & affabilem omnibus te præbe: de aliorum bonis sicut de proprijs gaude, & pro aliorum malis ingemisce; omnes sincera charitate diligens, neminem, quantumvis etiam tibi molestum, odio habens, de nullius salute desperans, & imperfectis quibusque piam compassionem magis quam turbulentam indignationem impendens.

* Hec citat Iudocus Lorichius s. Theologiae Doctor de Cura corporis. cap. 5.

1. Conversatio externa debet esse affabilis, modesta, serena.
2. Nullum despiciere oportet tanquam inemendabilem.
3. Anima in hominibus respicienda, non species corporis aut fortuna.
4. Aliorum bonis congaudendum, malis vero condolendum.
5. Opera misericordie spiritualia frequentanda, & si poterit, etiam corporalia.
6. Amara omnia erga alios & asperitas vitanda & reprimenda.
7. Correctio fraterna exercenda, humiliter, inuocenter, dulciter, fortiter, discretè, tum in proceros, tum in infirmos.
7. Singularitatis nota in communi & exterioris vita & conversatione maxime vitanda.

Omnino convenit ut servus Dei affabilem alijs se præbeat, & in vultu modestam castamque serenitatem potius, quam nimis tristem vel austeram gravitatem, prætereundè consuecat. Debet (quantum in se est) amicè cum omnibus conversari, nemini onerosus esse, neminem conturbare, verborum infinceram atque à dilectione alienam mordacitatem vitare, promptè quoslibet juvare, cupidè omnium necessitatibus subvenire, libenter non solum his à quibus diligitur, sed potissimum his à quibus infestatur aut læditur, benefacere; cor amaritudine aut felle infectum adversus aliquem non gerere, nulli signa charitatis negare, nulli malè vellet, nulli invidere.

Nullum quantumvis iniquè violentem,

Benevolentia conversatio nis octo Monita.

1. Sic serena & amica affabilitas.

2. Nullum violentem, judicem.

Enchiri-
dij Par-
valorū.
Lib. 1.

inemen-
dabilem,
manime
h. & ipse
olim pec-
cator
fuit

ventem, despiciere; de nullius pec-
catoris vera conversione ac pœni-
tentia desperare: nam & ipse ali-
quando fortè à Deo averlus, in
iniquitatibus aut vanitatibus vi-
xit. Cogitet quàm clementer à
misericordi Domino tunc serva-
tus, atque ad meliora tandem re-
vocatus fuerit. Si Deo manum
porrigente evasit pericula, confidat,
& alios eodem adjuvante e-
vasuros. Transijt ipse à pravitate
ad justitiam: sed non putet alijs
viam salutis præclusam, aut pon-
tem misericordiæ dejectum esse.
Possunt alij transire quàm transijt:
possunt proficere, possunt etiam
ad perfectionem pervenire. Ergò
(sicut dictum est) de nullius ve-
ra conversione desperet: omnes
Christianos tanquam fratres ad
ad eandem secum hereditatem
cælestem vocatos cum gaudio as-
piciat & diligat.

3.
Anima
internam
pulchritu-
dinem &
pretium
ac salutē,
non exte-
riora cor-
poris aut
fortuna
bona ad-
spiciat.
Genes. 2

In hominibus non visibilis
corporis vilitatem, sed invisibilis
animæ (quæ ad imaginem Dei
creata est, quia rationalis est) præ-
cellentem nobilitatem pulchritu-
dinemque attendat. Tanta est
animæ humanæ dignitas, ut pro-
pter eam Rex regum, Dominus
dominantium, Unigenitus Dei
Patris, incarnari, pati, proprium-
que Sanguinem fundere, ac mori
voluerit. Itam animarum indi-
cibilem generositatem atque ve-
nustatem passim negligentis de-
decorari, peccatisque derurpari,
vehementer doleat; malè viven-
tes & excæcatos, pereuntesque

tam Christianos rectæ fidei, quàm
hæreticos, schismaticos, ac gen-
tiles, intima commiseratione
prosequatur: omnium salutem
vera charitate exoptet, de cujus-
libet profectu & consolatione
gaudeat.

Bona quæ in se non habet, in
alijs Dei electis se habere lætetur,
& pro eis divinæ liberalitati gra-
tias agat: nam cum omnes electi
sint unum corpus mylticum, præ-
stantia & gloria unius membri
cedit in honorem alterius. Alio-
rum item miseras & calamitates
suas reputet: erga pauperes, in-
firmos, tentatos, & afflictos pijs-
sima viscera gerat.

Sanctam hospitalitatem amet:
Opera misericordiæ, quæ facere
potest, hilariter faciat: si nequit
ea corporaliter impendere, im-
pendat spiritualiter.

Imperfectiones tam animorum
quàm corporum in alijs æquani-
miter toleret: omnemque inde-
centē asperitatem seu amarulen-
tiam animi sui, patienti benigni-
tate & sancto dilectionis dulcore
mitigare, vel etiam excludere ni-
tatur, tanquam & ipse habens in
se multa quæ ab alijs tolerari de-
beant. Quòd si penitus excludere
vel mitigare indignationis a-
maritudinisque internæ stimulo-
necdum potest, saltem consen-
sum eis deneget: ita ut quamvis
in inferioribus animæ viribus
graves impatientiæ motus sen-
tiant, superiorem tamen mentis ra-
tionem imperturbatam servare
conentur.

conetur. Suspiret ad Deum, & eius auxilium imploret. * Meminerit verò se ipsū Domino non placere, si aliquem hominem odit: cū filij Dei à filiis diaboli in eo singulariter distincti sint, quòd illi charitatem habeant, isti non habeant.

Igitur peccantibus compatia-
tur, peccatis non faveat. Por-
tet, & etiam in corde suo sibi
preferat, quos corripit: & cor-
ripiat seu castiget, quos portat.

2 Non hominem, sed hominis
vitia persequatur; & illa alibi
facile non recitet, ubi nec ejus
qui offendit, nec aliorum qui au-
diunt emendationem seu utilita-
tem ex hujusmodi recitatione se-
cuturam sperat.

3 Hominem ip-
sum, cujus imperfectiones ac
negligentias persequitur, sincero
cordis affectu diligit, & ei vultus
serenitatem, verborumq; & ope-
rum solatia (quoties res exigit)
exhibeat. + Dei Religionisque
injuriam, ac animarum damnum
non dissimulet: nec propter hu-
manam amicitiam omittat con-
venienter & opportunè cum cha-
ritate reprehendere ea, quæ à se
reprehendenda esse cognoverit.

4 Iustitiæ zelo ferveat; non ta-
men feratur precipiti sive inordi-
nato animi impetu: sed iram ejus
semper & consilij gravitas &
mansuetudinis gratia condiat.
Imperfecti & vitij adhuc obno-
xij in Ecclesia Dei, infirma at-
que ulcerosa sunt membra mysti-

ci corporis Christi. His non fu-
riosa pugnorum contusio, sed
(quantum res patitur) lenis ta-
ctus, id est, lenis admonitio pri-
mò adhiberi debet: & quòd si
ipsa lenitate non sanantur ulcera,
deinceps adhibenda est durior
correptio, tanquam sectio neces-
saria; ita tamen, ut semper veræ
charitatis affectus seruetur erga
eum qui castigatur.

Qui in congregatione aliqua
vivit, ubi honesta & sancta lex
atque institutio communis est,
pacificè eandem institutionem in
communibus actionibus & exer-
citijs sequatur, notam vitiosæ
singularitatis ubique vitans. Bo-
na quæ non nisi cum perturbatio-
ne aliorum publicè faceret, si
absque offensione Dei, & absque
læsione propriæ conscientiæ o-
mittere potest, prudenter (sicut
viderit esse necessarium) omit-
tat. Nihil attentè inolicum,
quod humanam fragilitatem ex-
cedere videatur: nisi Deus id sibi
placere certa revelatione declara-
verit, viresq; quibus illud
commodè perfici queat, præsti-
terit.

DOCUMENTVM XI.

*Mundi & vanitatum con-
temptus.*

MVNDI vanitates, carnis-
que voluptates vilissimas
sperne; immortalis animæ tuæ
M m m sponso

* Amor
erga pro-
ximos
est cha-
riter
filiorū
Dei, ut
odium,
filiorū
diaboli.
1. Ioan.
cap. 3.
& 4.
7.

Observe
correptio-
ni frater
ma mo-
dos.
2. Humi-
liter.
2. Inno-
center.

3. Conso-
labiliter
& aman-
ter.

4. Feri-
ter, in
causa sa-
lutis.

5. Mode-
ratè erga
imbecil-
les.

Enchiri-
dij Par-
vulorū.
Lib. 1.

6. Durior,
erga
proter-
vos.

8. Fugien-
da omnis
conspicua
singula-
ritas &
indiscr-
eta fer-
vus.

Enchiri-
dij Par-
vulorū.
Lib. 1.

sponso teipsum servans, & in
eo solatia tua constituens.

A P P E N D I X.

*Voluptates hujus vita spernenda,
gaudia futura inquirenda. De
illo quinque monita.*

1. Fuga seculi, & vanitatum mundi.
2. Carni impure voluptas deest animæ digni-
tatem, Dei beneficy reddit indignam.
3. Patria celestis amanda est, non ista peregrina-
tionis regio.
4. Licita est tamen moderata & cauta mentis
relaxatio ad laudem Dei assumpta.
5. Temperantia & sobrietas in vitæ sum pia
praxi.

T.
Vanitas
varia se-
culi con-
temnen-
da præ
divinis
oblectatio-
nibus.

Monet hoc præceptum, ut
fastum, gloriam, favorem,
honores, pompas, possessiones,
divitias, spectacula, lusus, jocos,
vaniloquia, & nugas hujus sæcu-
li, fœdasque carnis delicias con-
temnamus, nos ipsos in solo Deo
rebusque divinis oblectantes.

2.
Carnalis
voluptas
indigni-
tatis &
impuri-
tatis.

Profectò qui animæ suæ ad
imaginem Dei creatæ dignitatem
& ingenitam pulchritudinem di-
ligentiùs considerat, impuris, car-
nis voluptatibus non facile se de-
det; sciens per illas animam ra-
tionalem fœdari, & decorem ge-
nuinum amitti. Idem qui be-
neficia à Deo sibi impensa sedulo
recogitat, quomodo poterit erga
illum tam ingratus esse, ut pecca-
torum sordibus eum offendere

* Bene-
ficia Dei
erga nos
faciunt,
ut ani-
ma ve-
luti spon-
sa sese

non metuat? * Quomodo non
sefe immaculatum illi servare stu-
debit, à quo benignissimè condi-
tus, misericordissimeque redem-
ptus est? à quo custodiam Ange-

licam, & omnia tam spiritui quam
corpori necessaria, à prima ætate
accepit, accipitque quotidie? à
quo sic protegatur, sic governa-
tur, sic fovetur die ac nocte, quasi
ceterorum omnium oblitus ipse
Deus, curam ejus solius gereret?
à quo denique ad vitam æternam
gratuito electus ita diligitur, ut
sine illo ipse beatus esse nolit? Ni-
mis æquum est, ut tam bono Deo,
tam dulci animarum nostrarum
sponso, integram cordis purita-
tem (quantum in hac vita licet)
servemus. Tam liberalis bene-
factor, tamque ardens amator
omnino redamandus est: propter
eum transitoria omnia despicien-
da sunt.

Nos peregrini & exules hic su-
mus: quare non infimis istis in-
hærere, nec ea perversè amare, sed
patriam nostram, patriam cele-
stem requirere, & ad æterna bona
suspirare debemus. Neque enim
propter præsentem, sed propter
futuram vitam Christiani su-
mus.

Licetum quidem est, jucunda
aliqua pro loco & tempore pia
intentione interdum proferre, re-
creationemque externam con-
gruam ad Dei honorem admitti-
re: sed summâ diligentia modus
servandus est, ne aut per nimiam
aut per minus castam relaxatio-
nem, harmonia interioris homi-
nis dissolvatur, & cordis puritas
lædatur.

Cum necesse sit singulis diebus
cibo potuque uti, in gustibus à
plexis-

pluris que superari difficilius solet, quàm cetera cordis vitia. Vigilet igitur vir spiritualis in quotidiana adversum gulam pugna: 1 & Dei auxilium sedulo imploret, ne vincatur. 2 Indecentem aviditatem, turbulentamque cupiditatem inter edendum etiam in simplicibus escis frenet, ipsum cibum modestè sumens, & eum honestè sensimque mandens. 3 Rationabilem corpusculi refectio- nem, non autem voluptatem quærat: 4 & quamvis delectationem terrenam sentiat (sine qua refectio corporalis ab homine famente vel sitiente nequaquam sumitur) non tamen eidem delectationi inhæreat, neque eam ad intima sua admittat. Non, inquam, ob id manducet aut bibat, ut carnis concupiscentijs infer- viat, & prava desideria expleat, sed ut naturam juvet, ei que satis- faciat. 5 Excelsû diligenter vitet, ne cibo prægravatus reddatur ine- ptus ad interna exercitia. 6 Verû- tamen si ipse minùs fortè attentus metas debitæ continentie pau- lulum prætergressus fuerit, non sit nimium pullanimis: sed ad Deum confugiens, culpam humi- liter agnoscat, veniamque ab eo postulet: & innovato sancto pro- posito, confidat in illius benignis- sima pietate. Paucos invenire est, quorum spiritum non ali- quantulum gravet aut præpediat cibus sumptus, dum in stomacho concoquitur: sed citra vitium crapulæ id accidere potest.

7 Qui piè secum retractat atque recogitat, Dominum Jesum fel & acetum pro nobis gustasse, fa- ciliùs gulæ illecebras spernit, faciliùs deliciosis escis ac potibus carere potest, atque ipsa deliciosa edulia æquè temperanter & in- culpatè sumit, sicut minùs sapida ac vilia.

Enchiridij Pare- vulorû Lib. I. 7. In Chrè- sti fel & acetum buccellæ intingat. Ioan. 13

DOCUMENTVM XII.

Paupertas & simplicitas.

PAUCIS contentus esto, & sim- plicibus delectare: memor paupertatis quam pro te assump- sit, tibi que commenda vit Deus tuus. Tu discipulus, ille Magi- ster: tu servus, ille Dominus. Gaudeat discipulus dum imita- tur Magistrum: exultet servus, dum sequitur Dominum.

A P P E N D I X.

Sancta paupertatis ingentes divitiae.

Simplicitas in omnibus amplexanda: superfluitas penitus amputanda.

QVI fervet spiritu, & mun- dum ac seipsum verè con- temnit, is superflua, curiosa, & exquisita ad suos usus non requi- rit: simplicitatem in victu ac ve- stitu, ceterisque necessarijs dili- git: minùs potiùs quàm ampliùs habere semper appetit: pro his quæ sibi vel desunt, vel negligen- tiùs

Simplici- tas sine omni su- perflui- tate.

In v. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Euchiri-
dij Par-
vulorū.
Lib. 1.

Phil. 2.

tius administrantur, facile non
murmurat : propriæ electionis
atque optionis commodum ubi-
querelinquere paratus est : hu-
milia & abjecta opera (à quibus
superbi abhorrent) magno cor-
dis affectu peragit. Respicit e-
nim fidelibus oculis in auctorem
vitæ Dominum Jesum, qui pro-
pter nos *semetipsum exinanivit,
formam servi accipiens.*

referre vult, studeat tota mentis
intentione vitam suam ad illa
corrigere, ordinare, atque com-
ponere. ea sæpè (quemadmodū
Auctor Epistolæ infra in conclu-
sione dicit) relegens, & exactè se
discutiens, & attenteque consi-
derans, utrū id quod legit ipse
faciat. Singula per 2 meditatio-
nem, 3 desiderium, & 4 oratio-
nem in animi viscera traicere,
& indeque ad mores traducere sa-
tagat: ita ut quovis loco ac tem-
pore mox illi occurrat, quid age-
re, quid relinquere, quid admit-
tere, quidve respicere debeat.
6 Humilitatem, obedientiam,
mansuetudinem, patientiam, cha-
ritatem, misericordiam, benigni-
tatem, & continentiam Christi
pro suo modulo imitetur; prom-
ptè se in his, quæ vel desiderabi-
lia, vel naturæ contraria sunt, re-
linquens atque abnegans. Opera
sua omnia pura intentione (sicut
suprà in primo Præcepto dictum
est) ad honorem Dei peragat: sic
enim lucida, & ipsi Domino val-
dè grata erunt. Ea mirificè exor-
nabuntur, si ipse illa saltem desi-
derio conjunxerit actionibus
Christi. Exempli gratiâ: si cu-
piat, vel in animo suo statuat o-
bedire hominibus, servire Deo,
preces offerre, laborare, jejunare,
adversa tolerare, edere, bibere,
dormire in unione illius pietatis,
quâ Christus Jesus pro se factus
homo, in terra hominibus subdi-
us fuit, Deum Patrem laudavit,
ora-

APPENDICVM
COROLLARIVM.

*Vsus Documentorum precedentium,
& cautela circa exercitia spi-
ritualia.*

1. Methodu acquirendi virtutes, per sex instru-
menta: Examen, Meditationem, Desiderium, Ora-
tionem, Praxim in occurſu occasionum, & Imita-
tionem ac Unionem Christi.
2. Revelationes non sunt expetenda: & si ad-
fuerint, caute examinanda, & cum humilitate ac-
ceptanda.
3. Nullo modo nor alijs propter Dei dona præ-
feramus.
4. Discretionū in exercitijs pietatis spirituali-
bus & corporalibus regula.
5. Contra pusillanimitatem & diffidentiam ad-
monitiones.
6. Eucharistia reverenter frequentanda, non
obstantibus tentationibus, aut desolationibus.
7. Excellentia meditationis circa passionem
Christi.
8. Fiducia quotidiana aſſibus in Christi miſe-
ricordia debet corroborari.
9. Distractioes non superantur melius, quàm
humilitate & perseverantia.
10. Non caret magno fructu oratio, etiam in
lingua quam orans ignorat.

1.
Sex in-
strumen-
ta acqui-
renda
virtutū.

I AM, qui ex prædictis præce-
ptis eximium aliquem fructum

Enchiridij Parvulorū. Lib. 1.

oravit, laboravit, jejunavit, adversa pertulit, comedit, bibit, dormivit: aut si illa ipsa quæ facit, commendet offeratve Domino in unione ejusdem pietatis seu charitatis, in laudem æternam.

lius mutari posse, vel etiam jam in illis aliquas virtutes ipsi Domino cognitas & accepras latere. Non in sola regione suæ mentis solem gratiæ lucere, nec se solum cælestia desideria habere existimet: sed in alijs potiora Dei dona esse speret & confidat.

2. Non appetat illustrari revelationum vel miraculorum gratiâ, ut per ea nomen sanctitatis apud homines sibi comparare possit. 2. Quæ gratia si ei concessa fuerit, humiliter ac sapienter utatur illâ, sicut cognoverit placere Deo qui eam gratuito donavit. 3. Meminerit verò, quia Angelus satanæ nonnunquam transfiguratur se in Angelum lucis, ut per dolosas vanasque revelationes incautos fallat. 4. Etiam si magna sint, & magna esse sciat ea quæ cælitus percipit, nunquam tamen magnus & perfectus sibi videatur.

3. Donis & benedictionibus Dei, quibus prævenitur, * indignum se semper reputet. Non sibi adscribat quòd bonæ voluntatis sit, nec ob id arroganter alijs se præferat: sed quoslibet, etiam perverissimos, sibi in corde suo præponat. Agnoscat quia nisi ipse gratiâ Dei fervaretur atque protegeretur, mox deficeret in tentationibus, graviusque peccaret quàm illi: & quia si illi tantam gratiam à Deo accepissent quantum accepit, minùs fortè ingrati essent, minusque peccarent quàm ipse. Sed & cogitet, eos repente, Deo adjuvante, in me-

Rationis iudicium, & sanctæ discretionis moderamen, ubique sequatur.

Nihil supra vires suas temerè attentet. Neque enim expedit, ut pertinaci animi decreto facere velit, quæcunque bona alios fecisse cognoscit.

Perfectorum sublimia opera admiretur, ac pro eis Deo gratias agat, & ex eorum consideratione confirmetur, ne in parvis bonis operibus quæ agit, deficiat: sed quantum ad conversationis suæ tenorem attinet, magis attendat quid ipse ex munere divino facere possit, quàm quid illi fecerint aut faciant. Neque enim eadem gratia omnibus datur, nec eadem exercitia omnibus conveniunt, neque eodem modo omnes à Spiritu sancto moventur vel trahuntur. Sanè in hac vita non omnibus donum sublimioris contemplationis conceditur, non omnes eliguntur ut resideant ad mensam Regis æterni, & delicijs ejus plenius perfruantur: sed plurimi ad hoc deputantur, ut stent coram mensa, & per laboriosas actiones inserviant: qui tamen in futura vita simul cum his qui contem-

Enchiri-
dij Par-
vulorū.
Lib. I.

plationis dono hic claruerunt,
mensæ communis Redemptoris
ac Patris cælestis assidebunt, æter-
na beatitudine donati.

3. Sequan-
tur quæ-
que quod
a Deo vo-
catur, seu
ad hanc
Martha,
seu ad eam
templationem
Magdalenam.

Quemadmodum autem hi,
quos in hac peregrinatione Rex
cælestis ad mensam suam, videli-
cet ad contemplationis quietem
vocat, ut cum eis delicietur, non
debent inciviliter se subducere,
neque tunc surgere ut stent, aut la-
boribus externis insistant, nisi o-
bedientia, vel charitas, seu causa
rationabilis requirat: ita mini-
mè convenit, ut hi qui ad stan-
dum ministrandumque deputati
sunt, relicto officio suo, non vo-
cati ingerant se mensæ Regali,
Regique assideant ad vacandum
soli contemplationi. Deus non
solum exercitijs spiritualibus, sed
etiam externis occupationibus
pro sui honore piè susceptis de-
lectatur. Ergò is qui in spiritu
proficere desiderat, sua sorte con-
tensus sit, & nihil (sicut dictum
est) ultrà vires suas temerè at-
tentet.

4. Modū
servet in
abstinen-
tijs & as-
suetudine
corporali.

Cibum, potum, somnumque
necessarium corpusculo suo non
neget: nec inusitatum abstinen-
tiæ rigorem facile consecetur:
nisi spiritu sancto revelante certò
didicerit id placere Altissimo.
Ad spiritualis vitæ continuatio-
nem minùs ei oberit, si de cibo
& potu aliquid paulò ampliùs ad-
miserit, quam si id quod necessa-
rium est subtraxerit.

Suas privatas actiones conve-
nientes alternet, ne fastidium
generent, & animum prægra-
vent.

In ipsis etiam internis exerci-
tijs suis immoderatam imagi-
nationem, nimisque vigorosam
mentis ad Deum conversionem,
& anxiam perplexamque sollici-
tudinem, vel etiam adnatum plus
justo vehementem, solerter vitet:
ut & capite sanus, & spiritu inte-
ger, in obsequio Dei persistere
possit.

Omnem quoque diffidentiam,
& indecentem pusillanimitatem,
implacabilemque timorem, ac
vanam tristitiam.

Et superfluos conscientie
scrupulos (quibus libertas cordis
profectusque spiritualis præpedi-
ri solet) diligenter à se repelle-
re studeat.

Verumtamen si dolorem ca-
pitis, vel alia incommoda pror-
sus vitare nequiverit, non propte-
rea nimium deiciatur animo;
sed servatâ patientiâ, quidquid
modestum est, offerat Deo in lau-
dem æternam, etiam si ipse suo
vicio suæque culpâ illud sibi con-
ciliaverit.

Quando impijs in Deum ac-
divina blasphemijs, aut alijs in-
dignis suggestionibus intus pul-
satur, sæpè meliùs vincet, si illas
negligendo atque contemnendo,
mox signo Crucis edito, cogita-
tionem suam ad Vulnera Christi,
sive

sive ad alia sancta & convenientia transtulerit, quam si multis rationibus cum talibus contendere disceptareque voluerit.

4. *Consi-
lye priu-
dentium
pareat.* Prudentum & expertorum consilium circa hujusmodi erit ei admodum utile, maximè in initijs melioris vitæ.

6. *Euchari-
stica mē-
sa.* Quando ad sacram cælestemque mensam, in qua Christus verè sumitur, est accessurus.

1. *Medi-
tanda
charitas
Christi.* Religiosamente recolat charitatem illam stupendam, quæ ipse Dominus Deus noster pro nobis homo factus, etiam pati morique voluit.

2. *Vnio
cum me-
ritis eius,
& San-
ctorum.* Potest, ad supplendam inopiam spiritualem quæ laborat, offerre sanctissimam ejusdem Christi conversationem & passionem, vel etiam beatæ Mariæ Virginis Deiparæ seu aliorum Sanctorum merita. Precetur ipsum Dominum Jesum, ut suis meritis ac virtutibus animam egenam exornare dignetur.

3. *Sapè
frequen-
tanda, et
se ab his
sensibilis
devotio.
Ioan. 6.* Et quidem ab isto dignissimo, suavissimo, maximèque necessario convivio, ab isto unitatis Sacramento, quo Christo incorporamur, manemusque in eo, & cum in nobis manentem habemus, atque ita omne bonum accipimus, non facile se subducere debet propter tentationes quibus premitur, neque conturbari, si sensibilis devotionis consolatione destitutus est. Nam Deus unice delectatur vera humilitate & patientia, ei que sæpè magis placet afflictionis amaritudo, la-

borisque gravamen (dum bona voluntas & sanctum desiderium homini adest) quam internæ dulcedinis affluentia.

Si ei defunt lacrymæ exteriores, non desint interiores. Is cui omne vitium displicet, & qui Deum diligit seu diligere verè cupit, non caret interioribus lacrymis.

Porro ignorare non debet, illa exercitia, quibus aliquid ex passione Domini Jesu juxta gratiam sibi datam legit aut ruminat, majoris esse virtutis, quam alia spiritualia exercitia.

Omninò, sicut ille qui opobalsamum vel leviter contingit, necessariò suavem odorem retinet: ita is qui passionem Dominicam piè recollit, licet per modico affectu id faciat, nò potest non referre augmentum gratiæ divinæ.

Sed nec effigiem quidem crucifixi Redemptoris, homo Christianus Orthodoxæ fidei unquam reverenter aspexit aut aspiciet, sine grandi utilitate.

Semper memor sit Dei cultor, quòd ad virtutum perfectionem faciliùs feliciusque pertingeret, in benignissima Domini pietate sperando, & humiliter ac perseveranter orando, quam proprijs viribus atque conatibus confidendo. Credat, nullam orationem in Ecclesia Catholica fideliter fusam, carere fructu.

Si, conscientiam peccatorum remordente, nequit libero corde orare,

Enchiridij Parvulorū. Lib. 1.

4. *Vera
lacryma,
displacet
peccati.*

7. *Medi-
tatio Passio-
nis super-
rat alia
exerci-
tia;*

1. *Licet
non sit
magnus
affectus.*

2. *Est u-
tilissima.*

8. *Spes in
Christo
quotidiè
radican-
da.*

9. *Distra-
ctiones in
oratione.*

Sta-

Enchiri-
dii Par-
vulorū.
Lib. 1.

8. Humi-
li perse-
vantia e-
vane-
scant.

2. Etiam
imperf-
te oran-
tes; exau-
des Deum.

3. Suo tē-
pori re-
servat
Deum,
quod nūc
videtur
differre.

Statim culpam suam coram Deo cum humilitate fateatur, veniamque perat, & se corrigere proponat: atque ita demum sanctā fiduciā resumptā, faciem animæ suæ jam repurgatam ad Dominum per preces laudesque divinas levet.

Et quando ex humana fragilitate distrahitur, Deoque negligentius intendit, non idcirco arbitretur orationes suas prorsus inutiles esse, & rejici ab ipso Domino, qui pro sua ineffabili clementia atque bonitate omnia opera nostra æterna remuneratione digna reputat, si pijs sumus, & voluntatem nostram ab eo non avertimus, frequenterque dolemus atque ingemiscimus pro his quibus nos deficere & delinquere cognoscimus.

Non etiam propterea existimet se non exaudiri, quod orationis suæ effectum non statim sentiat aut videat: sed longanimis fideque plenus perseveret in sanctis petitionibus, Deo penitus committens quando & quomodo velit postulata tribuere. Nam misericors Dominus sæpè ea quæ concedere vult, differt in longum tempus præstare, eò quod non satis convenienter neque satis utili-

ter illa citius largiretur. Et plerumque exaudiens nos ad nostram salutem, non id præbet quod petimus (quia nobis non conducit) sed aliud quod expedit donat. Planè tories centum talenta (ut ita dicam) in thesauros reponit danda suo temporei qui piè orat, vel etiam illi pro quo oratio funditur, quoties ipse orans vel minimum nummum postulat.

Quando aliquis Latinæ linguæ ignarus, benigna religioseque mente Deum Latinè laudat aut precatur, non minùs utilitatis ac meriti refert, quàm si linguâ sibi notâ laudes precesque suas Deo offerret. Nam & ægrotus quisque potionem medicinalem sumens sanitati restituitur, etiam si ipsius potionis virtutem ignoret.

Qui alicujus orationibus congrua pietate ac fide se commendat, fructum sancti desiderij sui apud Deum consequitur, etiam si is cujus preces experierat, orare pro ipso negligat.

Hæc pro qualicunque explanatione seu dilataratione utilissimarum Præceptionum, quæ in brevi ista Epistola habentur, dixisse sufficiat.

CONCLUSIO EPISTOLÆ.

Enchiridij
dij Par-
vulorū.
Liber II

- I. Perseverandum contra crebros lapsus & defectus.
- II. Non superbiendum de gratia divina.
- III. Interna instabilitas, quando est involuntaria, non tollit meritum orationis.

Joan. 6.
& 15.
* Ad ve-
ram gra-
tiam,
Perse-
verationē
& salu-
sem.

HÆC Documenta crebrò inspicere ac lege, Deum-
que precare ut ea adimplere possis, sine cujus gra-
tia nihil * boni facere potes. Non autem de-
speres propter frequentes lapsus tuos, vel propter
passionum vitiorumque indecentes motus, qui-
bus adhuc vehementer fortè impugnaris & im-
pediris : sed ex infirmitate tua in humilitate

1.
Perseve-
randum
in exerci-
tio vir-
tutum, &
tiam in-
ter mul-
tos defe-
ctus.

proficiens, bono animo esto, ac, rejecta nimia
pusillanimitate, confide in Domino JESU. Roga eum ut malis
tuis indulgeat, merita quæ tibi desunt suppleat, bona quæ necessaria
sunt concedat, & quæ concessit, sed imperfecta habes, perficiat.
Pete, quære, pulsa : nam perseverantem proculdubiò tandem exau-
diat ille qui dixit, *Omnis qui petit, accipit ; & qui quærit, invenit, &*
pulsanti aperietur.

Luc. 11.

Cum verò postulata ab ipso acceperis, cave ne de donis ejus
stultè in te glorieris, aut a liquid præ cæteris te esse reputes. Illi gra-
tias age, illi totum attribue qui totum dedit, tibi nihil adscribens
præter peccatum, quod solum à teipso est.

2.
De donis
Dei non
superbi-
endum, sed
agenda
gratia.

Porro memineris, absurda illa quæ vel dormiens ligata ra-
tione pateris, vel vigilans invitatus sentis, non adimere in te virtu-
tem, quando tibi non placent, quando consensum eis denegas.
Imò verò laboris molestia, quam in talibus sustines, virtutem per-
ornat, meritumque adauget. Interna etiam instabilitas, quæ tibi
nolenti cor inter precandum psallendumque miserè (ut verbis tuis
utar) distrahitur, non tollit orationis tuæ fructum, sicut nec in-
ternæ sterilitatis ariditatisque gelu, quo te præne assidue constringi

3.
Quævis
turpitu-
do, inter-
na insta-
bilitas,
aut per-
turbatio
nil nocet,
si non
placet.

N n n

conque-

conquereris. Sed curare debes, ut vigili, strenuâ, & fideli diligentia sanctum illud opus reverenter peragas : nam crescente in te humilitate ac charitate, aliquando tibi fore dabitur, ut serena, suavi, attentaque mente rebus divinis intendas. Vale, & ora pro me.

APPENDIX

AD

ENCHIRIDII PARVVLORVM PRIOREM LIBRVM.

§. I.

Consolatio in tentationibus & defectibus, ex B. Gregorio, D. Bernardo, & Anonymo.

- 1. Omnes in hac vita obnoxios esse tentationibus.
- 2. Exordia conversionis spiritualis deliciosa, progressus vero difficiles.
- 3. Cur non statim perveniant boni ad perfectionem.
- 4. Tentationes reprimunt elationem mentis.
- 5. Adversitas secura est ad virtutem viam.
- 6. Ama quantum potes, & sufficit.
- 7. Non tantum innocentes, verum etiam penitentes diligis Deus.

Beatus GREGORIUS ait :

I. Omnes obnoxios tentationibus,

HOMO in sua conversione sæpè multum affligitur, dum hinc spiritus vocat, hinc caro revocat; hinc amor novæ conversationis invitat, hinc usus perversee verustatis impugnat.

Maxime qui ferventiores sunt,

Hostis noster adhuc in hac vita nos positos, quanto magis sibi re-

bellare conspicit, tanto amplius expugnare contendit : eos enim pulsare negligit, quos quieto jure possidere se sentit.

Quisque in ipso conversionis initio magna plerumque excipitur dulcedine consolationis, sed durum laborem postmodum experitur probationis.

Sæpè conversus quisque in eo fallitur, quod dum quibusdam donis gratiæ per dulcedinem inchoationis excipitur, confirmationem accepisse se perfectionis arbitratur : & plenitudinis consummationem æstimat, quæ adhuc blandimenta esse inchoationis ignorat. Ne ergo conversus jam sanctum se esse credat, dispensante Deo permittitur, ut post conversionem suam tentationum stimulis fatigeretur.

Plerumque virtutes, dum plus quam

quàm fit
perfectum

quàm necesse est exuberant, vim suam exhalant. Vnde Dominus electorum suorum & ante tempus desideria implere renuit, & rursus in tempore intra mensuram profectus premit: ne, si aut antequàm debent aut plus quàm debent proficiant, per profectus sui magnitudinem in elationis defectum cadant.

4. Elatio mentis deprimatur sensu rationis.

Plerique cum desideria sancta concipiunt, in summis etiam exerceri virtutibus inardescunt: ut non solum culpa operationem non inquinat, sed nec cogitationem pulset. Et adhuc quidem in corpore positi sunt, sed nihil iam perpeti de communionem presentis vitæ volunt: imitari per intentionem internam mentis stabilitatem appetunt, sed interuenientibus tentationibus reuerberantur: ut videlicet infirmitatis suæ meminerint, & elati de virtutibus, quas accipiunt, non sint.

5. Via crucis per tribulationem nec iuta est.

Si sola nobis adsunt prospera, solvitur; ad virtutem verò melius per aduersa solidamur. Deus igitur providè cuncta disponens, electos suos inde robustius in integritate custodit, unde eos per inimici tentantis impugnationem aliquo modo ab integritate labefactari permittit.

Divus BERNARDUS.

6. Ama Deum, quantum potes, & sufficit Deo.

Diligam te Domine pro dono tuo, & modulo meo. Si quantum debeo, non possum, non possū tamen ultrà quàm possum. Potero verò plus, quādo plus dare dignaberis: nunquā tamen prout dignus haberis. *Imperfectum meum vi-*

Psal. 138.

derunt oculi tui: sed tamen in libro tuo omnes scribentur, qui quod possunt faciunt, et si quod debent non possunt.

Enchiridij Parvulorum. Lib. 1.

ALIUS quidam.

Deus diligit non solum iustos, qui semper in innocentia vixerunt; sed & eos, qui post multa atq; enormia crimina resipiscunt, seque diligenter corrigunt: isti enim sunt chara vasa misericordiæ ejus. Illorum animas per virgines, istorum verò animas per proximas intelligimus designatas esse à Psalmista, loquente de præclara Regina, sponsa Regis Christi, ac dicente, *Adducentur Regi Virgines post eam, proxima ejus afferentur tibi.* Tam istæ, quàm illæ perveniunt ad patriam cælestem, sicut idem Psalmista consequenter asserit, dicens: *Afferentur in lætitia & exultatione, adducentur in templum Regis.* Quare autem Deus aliquos ex electis suis in innocentia conservet, alios graviter peccare permittat, non est nostrum inquirere: id enim in profundo consilij judicijq; ejus latet.

7. Non solum innocentes amat Deus, verum & penitentem.

Psal. 44.

§. II.

Orationis frequentia. Eucharistia fides & Communio.

EX R. D. LVDOVICO BLOSIO.

- 1. Ubique orandum, maxime tamen in templo ad eum suum erectu.
- 2. Missa Sacrificium, amoris est miraculum.
- 3. Eucharistia & transsubstantiationis fides juxta Catholicæ Ecclesiæ veritatem firmiter tenenda.
- 4. Frequens Eucharistia communio.

Dominum Deum nostrum, qui spiritus est, qui ubiq; est, N n n 2 possu-

1. Templi orationis

Enchiri-
dij Par-
vulorū.
Lib. 1.

causa cū
devotione
frequen-
tanda.
Ioan. 4.

Propter
Eucharis-
tiam &
Angelos
assisten-
tes.

possimus etiam ubique locorum
convenienter adorare, venerari,
colere, ac precari: sed id con-
venientissimè facimus in Oratorijs
nomini ejus consecratis. In qui-
bus Christianos omnes cum ma-
xima reverentia, & decentissima
interioris exteriorisque hominis
compositione adesse oportet, pro-
pter ipsius summi Dei, & beato-
rum Angelorum eximiam gratio-
samque præsentiam. Qui verè in-
tus illuminati & copiosius uncti à
Spiritu sancto sunt, ineffabili per-
funduntur gaudio, quando coram
venerabili Sacramento Dominici
Corporis, & coram invisibilibus
gloriosissimisque illis cæli prin-
cipibus spiritibus Angelicis assi-
stunt. Nullus eis locus in hoc
mundo est gratior domo oratio-
nis, adeo ut à templis sanctis ægre
plerumq. avelli possint: quæ dum
procul aspiciunt, si accedere &
ingredi prohibentur, devoto cor-
de saltem salutant, & æternæ
majestatis Dominum religiosè ad-
dorant.

2.
Ad esse Sa-
crificium
excessum
indicat
charitatis
Christi.

O quàm stupendus & quàm
inexplicabilis est summi Dei erga
nos vermiculos amor, qui in Missæ
Sacrificio quotidie cum numero-
sa Angelorum multitudine se mi-
rè præsentem nobis exhibere
(† etiam si Sacerdos, qui sacrifi-
cat, malus sit) dignatur! ita ut

† Hoc est signū bonitatis in amante nos Deo.
Hoc de omnibus Sacramentis per malos mi-
nistros confectis, aut collatis docet D. Tho-
mas 3. parte quest. 64. art. 5. & citat sanctū
Augustinum Tract. 5. In Ioannem: *Quid tibi
facit malus minister, ubi bonus est Dominus?*

apud nos non minùs verè sit ipse
Dominus Iesus, quàm in cælo est.
Meritò ad tantam divinæ charita-
tis dignationem ac dulcedinem
corda nostra amore resoluta peni-
tus liqueferent. Meritò etiam
iter prolixum promptissimè &
cum ingenti exultatione suscipe-
re deberemus, quò possemus ip-
sius Missæ sacrificio divinisque
mysterijs interesse. Sic enim a-
nimæ nostræ supernis fulgoribus
frequenter irradiatæ, caduca om-
nia facilè contemnerent, & ea
quæ sursum sunt ardentè ama-
rent.

Non magis licet inquirere, quo-
modo in Sacrificio Missæ, Sacer-
dote verba consecrationis profe-
rente, panis in Corpus Christi, &
vinum in Sanguinem converta-
tur, quàm quomodo Deus ex pu-
rissimis sanctæ Virginis Mariæ
sanguinibus carnem sibi aptave-
rit.

Vbi enim Deus operatur, non
opottet quærere quomodo: sed
indubitata fides his quæ à Deo
sunt adhibenda est. Firmissimè
credere debemus, panem in verū
Christi Corpus, & vinum in verū
Sanguinem, operatione Spiritus
sancti, virtute verbi divini, virtu-
te omnipotentis, transmutari.

Quid quærimus naturæ ordinē
in Christi Corpore, quod præter
naturam natum est ex Virgine?
Nos legimus de mundi operibus,
quòd Deus dixerit, & facta fue-
rint; quòd mandaverit, & crea-
ta sint. An verò qui ex nihilo
potuit

Psalm. 145. deducere ad esse ea quæ non erant, non potest ea quæ sunt mutare in id quod non sunt? In mundi hujus exordio dixit, *Germinet terra herbam viuentem*; & ita factum est, atque hæcenus perduravit, perdurabitque in posterum virtus illius præcepti: & ipso dicente, *Hoc est corpus meum, hic est Sanguis meus*; non est quod dicit? Ipse hoc dixit, dicendumque infuituit.

3. Contra Sacramentorum figuram.
1. Cor. 11. Prorsus verba illa veritatem Corporis Dominici expriment: neque enim dixit Dominus, *Hoc est figura Corporis mei*, sed, *Hoc est Corpus meum, hic est calix Sanguinis mei, &c.*

4. Non descendit Corpus Christi ad panem, sed panis convertitur in Corpus Christi.
 Non autem arbitremur Corpus Christi ad enuntiationem divinorum illorum verborum de scelo descendere, ut in altari adsit: † sed inconcussa fide credamus, ad eorundem verborum debitam prolationem, virtute divina, non sacrificantis merito, panem vinumque converti, & (ut planius dicam) transsubstantiari in Corpus & Sanguinem Christi verè ibi præsentis, ipso nihilominus beatissimo Corpore in cælo ad dexteram Patris manente. * Nam & figura hominis (si sensibili exemplo in retanta uti convenit) ita effingitur in speculo oblato, ut tamen ab homine non recedat.

† Theologicas hæc de Transsubstantiatione sententias reperiet Lector fufius disputatas apud Scholasticos in D. Thomam 3. parte quæst. 75. & 76. Hic verò moneo, ut tres elegantissimæ similitudines de Eucharistiæ mysterio annotentur.

Non est aliud Corpus Christi in cælo, atque aliud in Sacramento: sed unum omninò & idem ubique est. Quàmlibet multæ habeantur Hostiæ consecratæ, sub qualibet earum integrum Corpus Christi subsistit: * quemadmodum videmus eandem faciem humanam efformari integram in pluribus objectis speculis, & verbum humano ore prolatum excipi integrum plurium audientium auribus. Imò verò facta unius Hostiæ consecratæ divisione, sub singulis partibus separatim integrum Corpus Christi consistit: * veluti contracto speculo facies hominis in quolibet fragmento exprimitur non minùs integrè quàm in toto speculo.

Quando autem frangitur & dividitur Hostia consecrata, hujusmodi fractio live divisio non fit in Christi Corpore, cum jam immortale sit, sui que sectionem nullatenus admittat: sed fit in specie Sacramenti, nempe in figura panis.

Santissimum hoc mysterium, quod supra naturam est, sola fides capere potest. Fit ita, quia Deus vult ita, Deus ita instituit. Intellectus noster, qui quamdiu in hoc exilio degimus imbecillis hebesque est, divinæ Majestatis opera atque consilia comprehendere nequit: proinde nec ea temerè comprehendere velimus, reprehendere verò nullo modo audeamus.

A salutifera esca Corporis Dominici nullus bonæ voluntatis Nnn 3 facile

Enchiridij Parvulorum. Lib. 1.

5. Unus idemque Corpus in cælo & in Sacramento.

** Similitudo secunda*

6. In singulis Hostiæ parvulis.

** Similitudo tertia.*

6. Fractio fit in Sacramento, non in Corpore.

7. Hæc fit de sola ea piuntur.

4. Pulchra comparatio.

Enchiri-
dij Par-
vulorū.
Lib. 1.

et o invi-
tans ad
virebram
Commun-
ni nem,
et ramim
pe fectio
at hō na
volunta-
si homi-
nes.

facile se subducere debet propter indignitatem suam. Quemadmodum enim parvulus Regis filius etiam cum his puerulis, qui obscuro loco nati, & vilibus vestimentis induti sunt, ludere gaudet: ita Dei ac Regis summi filius Jesus Christus, per Sacramentum Eucharistiæ libenter se adjungit non solum perfectis, verum

illis quoque qui multis quidem imperfectionibus sunt obnoxii, non tamen ipsas suas imperfectiones amant, sed ad meliora semper contendunt, & ab omni peccato lethali immunes se (Deo adjuvante) servare student.

ENCHIRIDI
PARVVLORVM
LIBER POSTERIOR.
DE PRÆPARATIONE AD FELICEM MORTEM.

DE PATRIA CAELESTI, DE DEO,
ET CREATVRA RATIONALI.

CAPVT I.

Preparatio ad mortem.

1. Maxima sollicitudine vigilandum est, appropinquante mortis probabili periculo.
2. Cura seculi primò abicienda. Deinde sumendum Sacramentorum viaticum, tum resignatio in manus Dei facienda.
3. Postea cogitanda Christi passio, ejuque merita fide viva Deo offerenda.
4. Invocanda B. Virginis & Sanctorum patrocinia.

1.
Pia solli-
citus in
moris
articulo.

SEMPER quidem vigilare, semper lumbos præcinctos, & lucernas ardentes habere

debemus, ut cum venerit Dominus, ac pulsaverit, confestim aperiamus ei: maximè tamen horâ moris evidentè appropinquante, id studiosissimè agere convenit. Quisquis igitur Deum piè colis, dum morbo correptus mortem jam vicinam expectas, vide ut ad felicem exitum sedulò te præpares.

Expedi cor tuum à curis & sollicitudinibus hujus sæculi, Sacramenta